

Tartu maakonnas Tartu linnas Kardla külas Prostametsa kinnistu (registriosa nr 4693004, katastritunnus 83101:001:0306) eraldistel 2, 4, 12, 16 aegjärksete raiete ja eraldisel 7 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Landeker OÜ volitatud esindajate Siim Markuse ja Raido Tammiku esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Tartu maakonnas Tartu linnas Kardla külas Prostametsa kinnistu eraldistel 2, 4, 12, 16 kavndatud aegjärksete raiete ja eraldisel 7 kavandatud lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Kavandatud raiete registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. Kalakotka pesitsusaegset häirimist on võimalik vältida kui kavandatud aegjärkne raie eraldisel 16 kalakotka elupaigas teostatakse väljaspool pesitsusperioodi, mis kestab 15. märtsist kuni 31. augustini.

1.2.2. Kavandatud aegjärksel raiel eraldisel 16 ei ole kalakotka elupaigale olulist mõju, kui nende olemasolul jäetakse I rindes raiumata lameda, murdunud või kuivanud ladvatipuga vanemad kased.

1.2.3. Kavandatud aegjärksetel raietel eraldistel 2 ja 16 ei ole künnapuu kasvukohale olulist mõju, kui I rindes kasvavad elujõulised künnapuud jäetakse raiumata.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KMH algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Siim Markus esitas 15.12.2024 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandatakse Prostametsa kinnistu eraldisel 7 (0,31 ha; 45 tm) lageraiet ja eraldistel 4 (0,33 ha; 20 tm), 12 (0,45 ha; 40 tm) aegjärkset raie. Raido Tammik esitas 23.12.2024 ja 30.12.2024 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandatakse Prostametsa kinnistu eraldistel 2 (1,16 ha; 40 tm) ja 16 (0,61 ha; 95 tm) aegjärkset raiet. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbritega 50001089097, 50001089100, 50001089104, 50001091816 ja 50001092926.

Kõik kavandatud raied asuvad Kärevere looduskaitseala Emajõe piiranguvööndis ja ühtlasi Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel Kärevere linnu- ja looduslalal.

Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) andmetel jääb kavandatud aegjärgne raie eraldisel 16 I kaitsekategooria liigi kalakoka piiritletud elupaika.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Prostametsa kinnistu eraldisel 7 kavandatakse lageraiet 0,31 ha pindalal ja aegjärgset raiet kokku 2,55 ha pindalal, kavandatud raiemaht kokku on 240 tm. Lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve rajamine. Lageraie käigus raiutakse raielangilt kahe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud seemnepuud ja säilikuud.

Aegjärgse raie korral raiutakse eraldistel 2, 4 ja 12 (täius enne raiet on 45-64%) raielangilt kahe aasta jooksul puud kuni seadusega lubatud puistu täiuseni (30% täius). Aegjärgse raie korral raiutakse antud juhul eraldisel 16 raielangilt kahe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud seemnepuud, säilikuud ja järelkasvu elujõulised puud. Aegjärgse raie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve looduslikule tekkele tingimuste loomise ja kaasaaitamisega.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Prostametsa kinnistu eraldised 2, 4, 7, 12 ja 16 asuvad Tartu maakonnas Tartu linnas Kardla külas. Tartu linna üldplaneering¹ on kehtestatud Tartu Linnavolikogu 07.10.2021 otsusega nr 373. Üldplaneeringuga alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatöodel

¹ <https://gis.tartulv.ee/yldplaneering2040/>.

metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietöödel on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietöödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raieöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raieöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, kui raieöödeid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raieöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Prostametsa kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspierakonnas. Eraldisel 2 ja 4 kavandatud aegjärksete raieöödega ja eraldisel 7 kavandatud lageraiega piirnevatel eraldistel või mõjualas (30 m servadest³) on registreeritud harvendusraied eraldistel 3, 5, 6 ja 10 kokku 3,25 ha pindalal ning hinnagulise raieamhuga 207 tm.

Raieöödega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raieöödel ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eraldised 2, 7 ja 16 asuvad naadi kasvukohatüübis ja eraldistel kasvavad küpsed halli lepa enamusega puistud. Eraldised 4 ja 12 asuvad angervaksa kasvukohatüübis. Eraldisel 4 kasvava küps kase enamusega ja eraldisel 12 kasvab küps kuuse enamusega puistu.

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Aladel ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme. Lageraie ja aegjärgsete raiete lankidega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta vastupanuvõimet. Raieid kavandatakse metsamaastikus, raiealad ei paikne looduslike veekogude rannal või kaldal ega märgalal.

EELIS-e andmetel asuvad kõik kavandatud raied Kärevere looduskaitseala Emajõe piiranguvööndis ja projekteeritava Raja-Kärevere looduskaitseala Emajõe piiranguvööndis. Kärevere looduskaitseala kaitse-eesmärgid on loetletud määruses⁴.

Kärevere looduskaitseala hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvaid Kärevere linnuala ja Kärevere loodusala.

EELIS-e andmetel asub kavandatud aegjärgne raie eraldisel 16 I kaitsekategooria liigi kalakotka piiritletud elupaigas ja piirneb Kardla kalakotka püsielupaiga ringikujulise sihtkaitsevööndiga.

EELIS-e andmetel piirneb kavandatud aegjärgne raie eraldisel 16 I kaitsekategooria liigi merikotka piiritletud elupaigaga ja projekteeritava Raja-Kärevere looduskaitseala Käre sihtkaitsevööndiga.

Keskkonnaameti metsahoiu vanemspetsialisti Priit Pääslase poolt 07.11.2023 teostatud välitöö andmetel kasvavad puistute kosseisus I rindes eraldisel 16 üks elujõuline künnapuud ja eraldisel 2 kaks elujõulist künnapuud. Künnapuu on III kategooria kaitsealune liik.

Kultuuriväärtusi raiealadel ei leidu.

Kavandatud tegevuste maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava harvendusraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

⁴ Vabariigi Valitsuse 18.05.2007 määrus nr 151 " Kärevere looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri ", <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023078>.

Vesi – raialadel ja nende mõjualas ei asu looduslikke veekogusid, seega veekogusid raied ei mõjutata, raiete mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima - kavandatud raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – kavandatud raied ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust. Kaitse-eeskirja järgi on piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel. LKS § 31 lg 3 järgi võib kaitseala valitseja seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab. Pinnasekahjustusi on võimalik vältida, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud või kaitseala valitseja nõusolekul kuivalt pinnaselt.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - raialadel ei ole neid elemente ja kavandatud raied neid ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raied on ühekordsed lühiajalise mõjuga tegevused, kestusega umbes üks kuu. Raiete teostamise järgselt mõjud pöörduvad - lankide uuenemine tagatakse metsaseaduse §-s 24 sätestatud korras.

Piiriülest mõju kavandatava tegevustega ei kaasne.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud lageraie ja aegjärksed raied jäävad Kärevere linnu- ja loodusalale. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”⁵.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevustega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole kavandatud tegevused otseselt vajalikud Kärevere linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõigel kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁷ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada,

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/304042017006>

⁶ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁷ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatud lageraie käigus raiutakse eraldisel 7 raielangilt kahe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikpuud. Kehtivate inventeerimisandmete alusel on eraldisel 7 lageraieks kavandatud halli lepa enamusega puistu väikesel pindalal (0,31 ha), mis sarnaneb looduslikule häilule ja ei killusta oluliselt metsamassiivi. Piirnevas metsamassiivis on registreeritud harvendusraied ja kavandatud aegjärksed raied eraldistel 2, 4 ja 12, kus säilib 30% täiusega puistu.

Kavandatud aegjärkse raie viimase järgu käigus raiutakse eraldisel 16 raielangilt kahe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud seemnepuud, säilikpuud ja järelkasvu elujõulised puud. Kehtivate inventeerimisandmete alusel on eraldisel 16 aegjärkse raie viimane järk kavandatud halli lepa enamusega puistus, kus on olemas lisaks hallile lepale ka hariliku saare järelkasv. Aegjärkse raie viimase järgu tegemisel, mille käigus säilitatakse alal kasvav elujõuline järelkasv, ei teki lagedat ala. Aegjärkseks raieks kavandatud puistu asub suurema metsamassiivi servaalal, kus metsamaa piirneb põllumaaga ja raie ei killusta metsamassiivi.

Vana metsa osakaal 0,31 ha suuruse lageraie ja 0,61 ha suuruse aegjärkse raie viimase järgu tegemise järel piirkonnas oluliselt ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri olulist nihkumist nooremate metsade suunas.

Hall lepp on lühiealine puuliik. Lageraie ja aegjärkse raie viimase järgu tegemisega tekib võimalus ala uuendamiseks väärtuslikemate puuliikidega (eraldisel 16 hariliku saarega), mis toetavad elurikkuse ja kaitse-eesmärkide säilimist pikas perspektiivis. Väikese langina (0,31 ha) lageraie hall-lepikus ei oma olulist negatiivset mõju metsaelustikule.

Aegjärkse raie viimane järk eraldisel 16 on kavandatud merikotka elupaigaga piirneval alal, merikotka kaitsmine on Kärevere linnualal kaitse-eesmärgiks. Merikotka elupaik jääb terves ulatuses ca 70 ha suurusel alal RMK hallatavas metsas projekteeritava Raja-Kärevere looduskaitseala Käre sihtkaitsevööndisse, kus majandustegevus (sh metsaraie) on kavandatava kaitsekorra alusel keelatud. Merikotkas on tundlik munemis- ja haudumisaegse häirimise suhtes.

Merikotka kaitse tegevuskava⁸ kohaselt piiritletakse merikotka elupaigalaik polügoonina vähemalt 200, soovituslikult kuni 500 m kauguseni pesast, mis sisaldab pesametsa (pesapuu ja samailmeline pesitsemiseks sobiv mets selle ümbruses), pesitsemiseks sobivaid vanu puid ja pesitsusaegset häirmistundlikku ala. Tegevuskava kohaselt eelistab merikotkas pesitseda metsas või selle servas ja võimalusel väldib pesitsemist lageraielankide säilikpuudel, kus on küll 10% pesadest, kuid seal on madalam keskmine produktiivsus. Pesa ehitab merikotkas meelsamini männikutesse ning pesapuuna eelistab mändi ja haaba. Merikotka EELIS-es registreeritud pesapuu jääb eraldisel 16 kavandatud aegjärksest raiest rohkem kui 400 m kaugusele. Raiutava puistu näol eraldisel 16 (pindalaga 0,61 ha) on inventeerimisandmete alusel tegemist halli lepa enamusega puistuga (koosseis 40Lv30Ks25Ku5Sa), milles puuduvad merikotka elupaigaks (pesapuuks) sobivad pika elueaga laia võraga vana puud ja puistu on elupiga piiritlemisel jäetud merikotka elupaigast välja.

⁸ Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 11.09.2019 käskkirjaga nr 1-1/19/169, https://keskkonnaamet.ee/sites/default/files/documents/2021-05/merikotka_ktk_2020-2024.pdf

Inventeerimisandmete alusel kasvab eraldisega 16 piirneval alal merikotka elupaiga põhjaservas (RMK eraldisel TT014-3) kuuse enamusega suure täiusega (üle 101%) keskealine puistu ja kavandatud aegjärgne raie olulisi häiringuid eeldatavalt merikotka elupaigapuistus ei põhjusta ja elupaiga seisundit oluliselt ei mõjuta.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

Kuna kavandatud raialadel ja mõjualas ei ole EELIS-es registreeritud teisi Kärevere linnuala ega Kärevere loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud lageraie ja eagjärksed raided nende kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatud lageraie eraldisel 7 ja kavandatud aegjärksed raided eraldistel 2, 4, 12 ja 16 ei mõjuta ebasoodsalt Kärevere linnuala ja Kärevere loodusala kaitse-eesmärke ega terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raied on kavandatud Kärevere looduskaitseala Emajõe piiranguvööndis. Mõju Kärevere looduskaitseala kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Kärevere linna- ja loodusalade kaitse eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Eraldisel 16 kavandatud aegjärgne raie asub kalakotka piiritletud elupaigas ja piirneb Kardla kalakotka püsielupaiga ringikujulise sihtkaitsevööndiga ja jääb kalakotka pesapuust 200-380 m kaugusele. Kalakotka kaitsmine on Kärevere looduskaitseala ja projekteeritava Raja-Kärevere looduskaitseala kaitse-eesmärgiks.

Tegemist on kalakotka elupaigaga, millest ca 39,5 ha suurune osa jääb projekteeritava Raja-Kärevere looduskaitseala Käre ja Tükikeste sihtkaitsevöönditesse ning lisaks 1,7 ha suurune ala jääb Kardla kalakotka püsielupaiga ringikujulisse sihtkaitsevööndisse, kus majandustegevus (sh metsaraie) on kavandatava kaitsekorra ja looduskaitse-eesmärgi kohaselt keelatud. Väljaspoole kehtivaid ja projekteeritavaid sihtkaitsevööndeid jääb ca 9 ha suurune kalakotka elupaiga osa Prostametsa kinnistul Emajõe piiranguvööndis, kus tuleb tagada eelkõige kalakotkale pesitsusaegne rahu. Nagu enamik liike, on kalakotkas tundlik pesitsusaegse häirimise suhtes.

Kalakotka kaitse tegevuskava⁹ kohaselt eelistab kalakotkas pesitseda Eestis üldjuhul raba- ja metsamaastikus, kus pesalt avaneb vaade ümbritsevale mitme kilomeetri ulatuses. Kalakotka pesad asuvad kõrgematel puudel või raielankidele jäetud seemnemändidel. Pesa ehitab kalakotkas üldjuhul puu latva 10–30 m kõrgusele maapinnast metsas või selle servas ja vajab pesa jaoks tugevat kõrget puud. Elupaigad piiritletakse polügoonidega kuni 500 m kaugusel pesapuust, sõltuvalt maastiku avatusest (mida parema nähtavusega ala, seda suurem on elupaigapolügoon).

Raiutava puistu näol eraldisel 16 (pindalaga 0,61 ha) on inventeerimisandmete alusel tegemist halli lepa enamusega puistuga (koosseis 40Lv30Ks25Ku5Sa). Hall lepik pole kalakotkale otseslt vajalik puistuosa pesametsas ja hall lepp lühiealise pehme lehtpuuliigina ei sobi kalakotkale pesapuuks. Kalakotkast ohustab olemasolevate pesapaikade hävimine, sobivate pesapaikade ja pesapuude vähesus. Aegjärgne raie ei kahjusta kalakotka elupaiga seisundit kui raiumata jäetakse nende olemasolul puistu koosseisus I rindes kasvavaid laia ja lameda või kuivanud ladvatipuga vanemaid kaskesid, mis võiksid sobida kalakotkale pesapuuks tulevikus.

Inventeerimisandmete alusel kasvavad eraldisega 16 piirneval alal Kardla kalakotka püsielupaiga ringikujulises sihtkaitsevööndis (RMK kvartali TT014 er 2 ja 15) latimetsa

⁹ Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 12.11.2019 käskkirjaga nr 1-1/19/208,
https://keskkonnaamet.ee/sites/default/files/documents/2021-05/kalakotka_ltk_28102019.pdf

areguklassi puistud, mis on keskmiselt 8 m kõrgused. Kavandatud aegjärgne raie tuulte häiringuid eeldatavalt piirneval alal Kardla kalakotka püsielupaiga sihtkaitsevööndis ei põhjusta.

Kavandatud 0,61 ha ulatuses halli lepa enamusega puistu aegjärgne raie väljaspool kalakotka pesitsusperioodi, mis kestab 15. märtsist 31. augustini, ei mõjuta oluliselt kalakotkast ja tema elupaiga sesisundit.

Keskkonnaameti metsahoiu vanemspetsialisti Priit Pääslase poolt 07.11.2023 teostatud välitöö andmetel kasvavad aegjärgseks raieks kavandatud puistute koosseisus I rindes III kategooria kaitsealuse liigi künnapuu isendid.

Aegjärgne raie ei ohusta künnapuude säilimist antud kasvukohtades, kui elujõulised I rindes kasvavad künnapuud jäetakse säilikpuudeks: eraldisel 16 üks künnapuu ja eraldisel 2 kaks künnapuud.

Kavandatud lageraie ja aegjärgse raiete aladel ega mõjualas ei esine EELIS-e andmetel muid Kärevere looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi ega muid kaitstavaid loodusobjekte, mida raided mõjutaks.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, Kärevere looduskaitseala kaitse-eeskirjaga, looduskaitse- ja metsaseadusega ning eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Kärevere looduskaitseala kaitse-eeskirja järgi on piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Looduskaitseaduse § 55 lg 8 kohaselt on keelatud III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud raietel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseaduse § 55-st tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et kavandatud tegevused avaldavad ebasoodsat mõju Kärevere linnuala ja Kärevere loodusala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.

2. Kavandatud tegevustega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevustega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatud tegevustega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse Ametlikes Teadaannetes.

Eelhindangu koostaja:

Priit Pääslane

metsahoiu vanemspetsialist

Keskkonnaameti metsaosakond